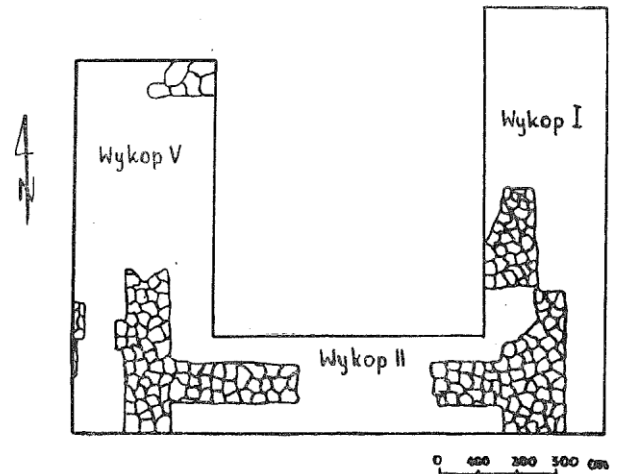

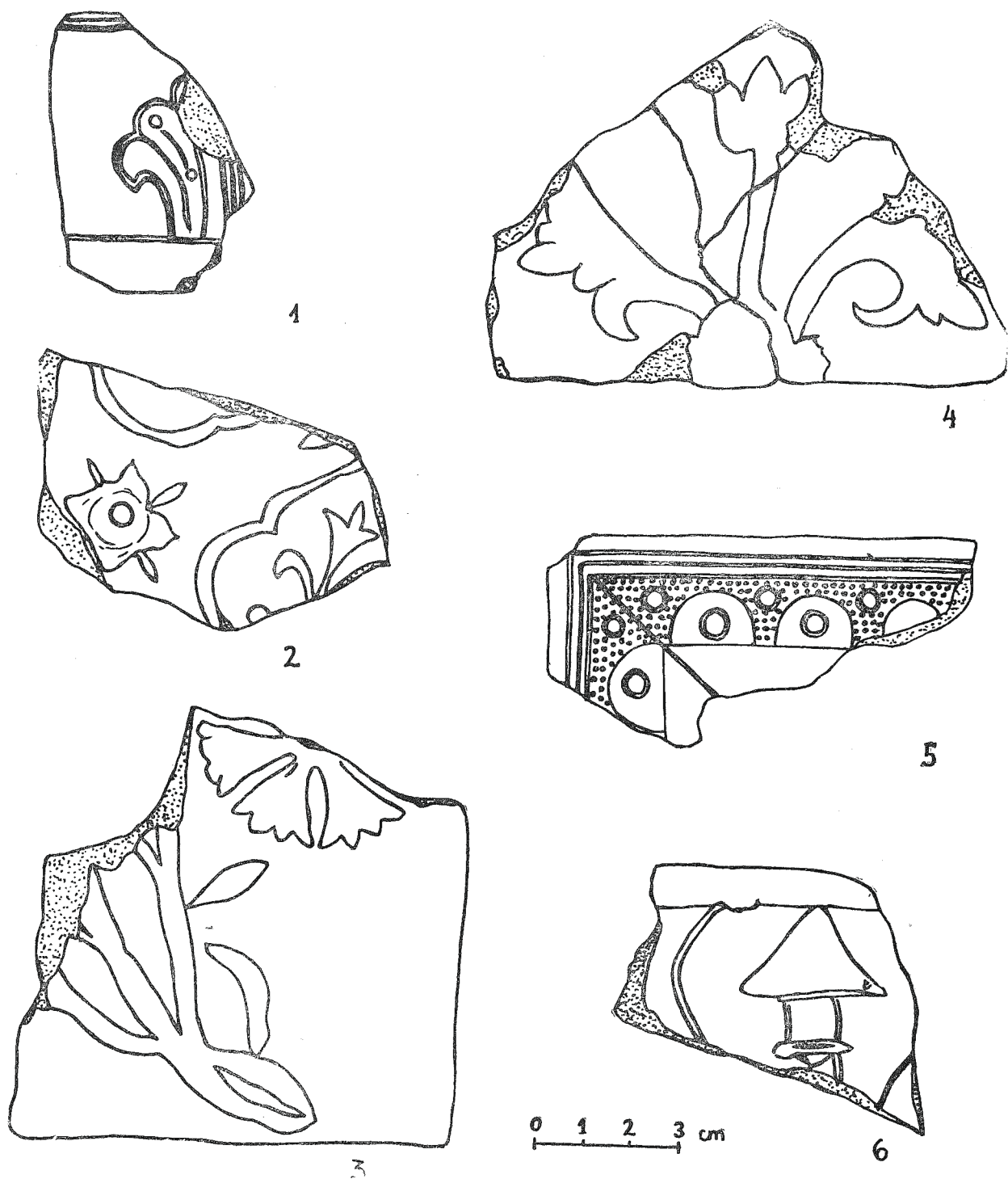
Badania archeologiczne w 1970 roku na „Zamczysku“ w Nowotańcu, pow. bieszczadzki

W sprawozdawczym sezonie wykopaliskowym kontynuowano rozpoczęte w roku poprzednim wstępne prace badawcze na obiekcie historycznym „Zamczysko” w Nowotańcu¹. Prace pod kierownictwem autorki niniejszego sprawozdania trwały od 14.IX do 3.X 1970 roku, a udział w nich wzięli: Stanisław Lewandowski — student archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i Stefan Kiełtyka — student Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Badania finansowane były przez Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Materiały uzyskane w trakcie wykopalisk i dokumentację złożono w Muzeum Historycznym w Sanoku.

Kontynuowano prace w wydłużonych i poszerzonych wykopach I i II ukierunkowanych na linii N-S i E-W, w których odsłonięto w 1969 roku mury (oznaczone zgodnie z numeracją wykopów), przebiegające zgodnie z linią ich usytuowania. Wyznaczono również nowe wykopy.

Ryc. 1. Nowotaniec, pow. bieszczadzki, „Zamczysko”. Usytuowanie murów w wykopie I, II, V.

Tabl. I. Nowotaniec, pow. bieszczadzki, „Zamczysko”. Fragmenty kaffi.

Wykop IV o wymiarach 5×3 m jest przedłużeniem wykopu I w kierunku północnym i zlokalizowany został na łagodnym zboczu wzniesienia. W wykopie tym zauważono regularnie układające się warstwy ziemi: orną, szarą przemieszaną z drobnymi kamieniami i ułamkami cegieł, bardzo ciemną ze śladami spalenizny, przebiegające zgodnie z nachyleniem terenu. W północnej, najniższej położonej części wykopu pojawił się calec.

Wykop V o wymiarach $7,5 \times 3,5$ m usytuowano równoległe do wykopu I (Ryc. 1). Odślonięto w nim koronę muru III przebiegającego zgodnie z lokalizacją

wykopu w kierunku N-S i równoległego do muru I. Wyżej wymienione mury I i III połączone są ze sobą murem II. Mur III urywa się w połowie długości wykopu, natomiast mały fragment innego muru pojawia się w północnej ścianie wykopu, w pobliżu którego zauważono regularnie układające się w bardzo ciemnej ziemi kamienie (otoczaki). Tutaj wystąpiło też bardzo duże skupisko fragmentów naczyń szklanych (516 sztuk).

W wykopie VI będącym przedłużeniem wykopu II w kierunku zachodnim, nie stwierdzono żadnych śladów konstrukcji kamiennych.

Kafle

Materiał archeologiczny uzyskany w trakcie badań najliczniej reprezentowany był przez wyroby ceramiczne, wśród których dominowały kafle. Wszystkie kafle zachowane były fragmentarycznie i pochodziły z różnych partii pieców. Można tu wyróżnić następujące typy konstrukcyjne: kafle płytkowe, gzymsowe, fryzowe, dachówkowe, zwieńczenia pieców. Wszystkie znalezione egzemplarze były ornamentowane. Wyróżniono kafle, których ornament zamyka się w obrębie jednego kafała, a także i takie, których ornament jest wycinkiem kompozycji ogólnej. Wystąpiło ogromne bogactwo motywów zdobniczych. Najliczniej powtarzającym się jest motyw roślinny (Tabl. I, 1—4), często stylizowany (Tabl. I, 2), przedstawiający kwiaty — głównie goździki (Tabl. I, 3) oraz tulipany, owoce poziomek itp., a także ornament geometryczny (Tabl. I, 5). Niekiedy występują kombinacje wyżej wymienionych motywów. Na jednym fragmencie wystąpił ornament o motywie prawdopodobnie architektonicznym (Tabl. I, 6), a na kilku zoomorficznym. Duża część kafli była glazurowana jednolicie, dwu lub wielobarwnie. Najczęściej stosowano glazurę zieloną, brązową w różnych odcieniach (w jednokolorowych) i białą-niebieską (białe tło i niebieski ornament lub odwrotnie).

PRZYPISY

¹ M. Zielińska-Durda, *Sprawozdanie z wstępnych badań wykopaliskowych na „Zamczysku” w Nowotańcu pow. Sanok w roku 1969*, Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego

Wśród naczyń glinianych wyróżniono następujące formy: garnki, dzbany, misy, czarki, przykrywki. Wszystkie naczynia toczono na kole garncarskim, a ich wielkość, grubość ścianek i staranne wykonanie zależało od formy i spełnianej funkcji. Wiele naczyń było glazurowanych polewą zieloną lub brązową w różnych odcieniach. Naczynia bez polewy posiadały powierzchnię dwustronnie ceglastą lub szarą. Znalezione również kilka fragmentów ceramiki malowanej (barwy: zielona, brązowa i żółta). Część naczyń zdobiona była w górnej partii brzuśca dookołnym ornamentem rytym w postaci dookołnych linii, stempelkowym lub plastycznym (listwy dookołne). Na kilku fragmentach wystąpił malowany ornament zoomorficzny.

Bardzo licznie reprezentowane były naczynia szklane. Wśród nich przeważały formy flaszkowate i pucharki. Naczynia te wykonane były ze szkła przezroczystego, w kolorze zielonym (różne odcienie) i kobaltowym. Pucharki często zdobione były ornamentem plastycznym.

Znalezione również kilka fragmentów naczyń fajansowych białych, z niebieskim ornamentem.

Wystąpiła również duża ilość fragmentów kafli szklanych, drobne przedmioty metalowe (gwoździe, fragmenty wędzidła itp.) i kości.

Bogaty materiał archeologiczny pozwala datować stanowisko na XVI—XVII wiek.